

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta are de 2 ori: Mercuria si Duminica, Folia, candu concedu ajutoariale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 20.

Brasiovu 23ll Martiu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

„Declaratiune publica.

Subscriii dechiaramu cu tota solenitatea, ca programulu publicatu in Nr. 12 alu „Gaz. Trans.“ consimte cu dorintiele nostre, lu primimu de alu nostru, si dorimu ducerea lui in deseversire intre marginile legiloru sustatorie, spre multumirea tuturoru natiuniloru din imperiu, spre inffiorirea si consolidarea acestuia.

Abudu in 25 Februaru 1870. (Urméza 52 de subscrieri din muntii apuseni, totu inteligenti proprietari.)

Cine vre, póte vedé subscrierile proprii la Redactiune, care inca subscie acésta dechiaratiune dimpreuna cu tota inteligentia romana, de securu fara exceptiune, afara póte de renegati si de vendiatori, — precum se va si vedé una dupa alta.

Asia! lupta legale pe facia si cu franchetia, ca-ce suprematistii maghiari si nemti, resfatati in dispensarea drepturiloru, suntu pre peccatosi. — Destulu amu asteptatu, dor' -si voru veni in ori, cá se se convinga, ca nici una nationalitate in Austro-Ungaria n'a fostu si nu e in stare a se sustiené in capulu nationalitatiloru, ci voru pasí singuri la depliu'a multumire a drepteloru pretensiuni perfectu coegale pentru tote natiunile: acum ne amu convinsu, ca pre candu noi voimu impoterirea si prosperitatea statulu prin fratiésca concordia, basata pe dreptate pura, dar' nu pe ironia, ei maghiarii (si nemtii de dincolo) nu se luptara, si nu se lupta pentru o monarchia tare, ci singuru numai pentru a-si fauri cate o constitutiune separatistica, care se garanteze numai suprematia loru preste tote celelalte popóra privite de paria politica. Noi aduseramu totu felulu de sacrificia pentru sustarea si intregitatea monarchiei, ei suntu in stare a o pface in ruine, déca nu li se asecuréza suprematia seu sclavirea nostra politica! Deci la lupta eroica legale pe facia cu totii, se coregemu pe cei sumeti, pana inca nu ne cresce dusmanulu comunu preste capu. „Gazeta Transilvaniei“ a mersu si va merge cu natiunea, or' va apune in momentul, candu nu va mai poté face acésta. Sapere aude! —

Cartile funduari in Transilvania.

Prin guvernulu transilvanu in anulu 1867 Nr. 26.508 si 37.633 s'a facutu cunoscuta ordinatiunea ministeriulu de justitia, ca institutul cartiloru funduari, care pana in prezentu in Transilvania n'a ecsistatu, se va estinde si in scump'a nostra patria — preste campiele scumpe ale Ardélului.

Pasii primi s'au facutu in diet'a tieriei, — éra dupa aceea — mai multe orasie, opiduri si cercuri au pretinsu acesta estindere de carti funduari pentru Transilvania, — ca-ce dela acésta institutiune depinde binele si viitoriulu tieriei, prin acésta infloresce creditulu, comerciulu si industri'a.

Fiinduca in Transilvania afara de pamentulu regescu nu ecsista nici a ecsistatu acésta institutiune de carti funduari, mi ieu libertate a descrie pe scurtu acésta institutiune, a arata, — ce e cartea funduaria si deosebi scopulu si folosulu acesteia, facundu si cateva schitie despre gatirea ei, cu atatu

mai tare, ca-ce dela acesta institutiune, dela operatele cartii funduari pregatite dupa recerintia — depinde inaintarea binelui comunu, viitoriulu si imbunatatirea sortii proprietariloru de pamentu.

Mai inainte de tote me'voiu incerca a descrie partile, din care consta unu operatu completu alu cartii funduaria, cá asia mai usioru se potu descrie scopulu, folosulu si impresiunea acesteia.

Cartea funduaria consta din partile urmatórie: 1. Protocólele funduari. 2. Alfabetulu posesoriloru. 3. Registrulu partielariu. 4. Schitiiele seu deliniamentele partiloru de otaru, in care se schitiaza fiacare bucata de pamentu. 5. Din protocolulu generalu.

Deci dara fiacare dintre acestea deosebi explicata cuprinde in sine urmatóriele:

1. In protocolulu funduariu se inscriu numele proprietariloru, composesoriloru, in parti determinate ori nedeterminate, — posesiunea acestora compusa in corpuri funduari dupa parcelele posesionali, numarul topograficu alu parceleloru, cultur'a si marimea acestora: acésta e fói'a prima — insemnata cu liter'a A.

Intr'unu protocolu funduariu se potu inscrie mai multe corpuri funduari, acestea se insemna cu Nr. I. II. III. si mai departe, seu sub semnulu +.

a) Numeru I. II. III. are acea insemnata in cartile funduari, ca posesiunea scrisa sub unu astfelu de semnulu si compusa in corpu funduariu, nu se póte ingremia decatu numai corpu intregu, ér' cate o parte a acestuia — adica cate o parcela nici odata, — asemenea nu se póte impartii nici vinde — decatu numai corpu intregu.

b) Semnulu + are aceea insemnata: ca'n posesiunea unui proprietariu de pamentu compusa in corpu funduariu sub acestu semnulu, proprietariulu liberu póte dispune preste fiacare parcela cuprinse in acestu corpu, cate o parcela póte ingremia, vinde, schimba ori impartii.

La privirea unui protocolu funduariu numai decatu se póte oserba dreptulu proprietariulu, — cine e adeveratulu posesoru, — din cate parcele consta posesiunea lui si in cate corpuri funduari e impartita acésta, — se póte oserba, cate jugure contine acea posesiune, — din care numai decatu se póte calculá si pretiulu aceia.

Afara de cele insirate are protocolulu funduariu inca alte doua foi: un'a e

c) Fói'a de proprietate insemnata cu liter'a B., in care se voru insemna tote schimbarile facute in posesiune, schimbarea proprietariulu, pretensiunile formate la proprietatea de pe fói'a insemnata cu liter'a A., in care se afla inscria posesiunea formata in corpuri funduari, precum si numai la o parte a acesteia, — mai departe fói'a a treia e

d) Fói'a ingremiarei (teherlap) insemnata cu liter'a C., pe care se voru insemna datoriele facute a conto „Fóiei proprietatiei“, insemnata cu liter'a A., precum si siervitiale ce ingreunéza corpu funduariu din acelu protocolu.

Pe fói'a acésta se insinua dreptulu de ereditate, sestrea adusa cu muieria si alte pretensiuni, — facute cu invoirea partiloru pana inca -su in viétia, in scrisu ori verbalu inaintea martoriloru receruti, — pretensiuni — pentru datorii, bani, ori alte asemenea se voru intabula pe fói'a acésta, candu operatele voru fi gata si transpuse senatulu cartii funduari din comitatu, — unde se

voru face pasii receruti pentru asigurarea pretensiuniloru ori baniloru imprumutati (adica intabularea).

2. Alfabetulu proprietariloru, — in acesta se insemna numele posesoriloru in rondu alfabeticu, — dara numai acelora, alu caroru nume vinu in protocólele funduari cá posesori si au proprietate, langa numele lor se adauge Nr. protocolulu funduariu si Nr. casei, de nu locuiesce in acea comuna si locuintia.

3. Registrulu partielariu, care contine toti numerii topografi ai partieleloru ce se afla in otarulu cutarei comune, incependu din intravilanu preste fiacare parte de otaru in acelasi rondu, pe cum se afla in natura — si dupa cum se afla inscise in cartile catastrali, — se mai adauge langa parcela cultur'a si Nr. protocolulu funduariu, in care este inregistrata, — precum si vecinatatea descrisa pe scurtu.

4. Schiti'a seu deliniamentulu, in care naturalminte se depinge fiacare parcela, cuprinde in sine cate o parte seu mai multe parti de otaru. — In acésta se depingu drumurile, perieuele si alte semne, in comuna: casele, fontanele, locurile publice si gradinele, — si in urma

5. Protocolulu generalu, acesta se deschide la intrarea comisiunei in comuna, se insemna intr'ensulu decurgerea conferintiei comunali, — tote pretensiunile facute din partea proprietariloru in decurgerea localisarei.

Protocolulu acesta e totudeodata fundamentulu unui depositu de documente, — fiinduca tote actele produse pentru documentarea cutarui dreptu inaintea comisiunei localisatorie — in copia autentica vidimata prin comisari — se voru alatura la acestu protocolu.

Astfelu trebuie se fia lucrurile intreprinse prin oficiali aplicati la pregatirea operatelor cartii funduari.

Scopulu cartii funduaria e pe scurtu, — intarirea dreptulu de proprietatea bunului nemiscatoriu, inaintarea creditulu, comerciulu si a industriei.

Folosulu e, ca prin cartile funduari se deschide creditulu, se redica pretiulu pamentulu, inaintéza comerciulu si industri'a, prin care se imbunatatesce sórtea fiacaruia, — a proprietariloru si industriasiloru, — precum si a celoru mai mici posesori, cari au proprietati incrise in cartile funduari.

Dupa gatirea completa a operatelor cartii funduari, — aceste se voru transpune tribunalulu comitatensu, acesta va face publicatiunea indatinata, care pe scurtu cuprinde urmatórie:

Totu proprietariulu de pamentu, care cu oca siunea localisarei din atare cauza nu si-au inscisu dreptulu de proprietate la atare realitate, seu care nu e indestulitu cu decurgerea pertractariloru ori a localisarei, — de i s'au prelungitu ori prescurtatu dreptulu de proprietate, — are dreptu de reclamarea acestora in terminu de unu anu — seu catu va fi acesta determinatu. Cu oca siunea publicarei acestui terminu de reclamatiune, — se publica si intrarea cartiloru funduari in viétia prin unu edictu, care tiparitu se imparte intre posesori — si deosebi comunelor.

Cu oca siunea localisarei **romanii trebuie se fia fórte atenti**, cá drepturile lor se nu fia scurtate prin nebagare de séma, seu

prin nepreceperea lor, pamentele ce le are in proprietatea sa, — fiacare **se le scria pe numele seu**, ca-ci altcum potu urma neplaceri triste pentru densii, — pentru acea — ii facu prin acesta atenti, ca-ce legea despre cartile funduari astfelu suna:

Numai acela se considera de **proprietariu legalu** alu cutarei mosie ori pamentu, pe a carui nume se afla inscrista acésta in cartile funduari.

Asia dara proprietarii romani trebuie se fia cu atentiune dupla la localisare, — trebuie se intre-vina in contra abuseriloru oficialiloru de nationalitate straina, — **se pretinda** tóte acele ce pe dreptu le compete, **a se inscrie in cartile lor funduari**, — pentru ca acestea de multe ori nebagandu dreptulu proprietariloru romani in séma, precum e cu **padurile, pasiun-aritulu** si alte cá acestea — le scriu pe fostii domni de pamentu, cele mai mari abusuri le facu inse cu laziturele, — ignorandu cu totul dreptulu tiereniloru romani.

Acestea le-amu scrisu pentru acea, cá proprietarii romani se aiba unu indreptariu — se scie a se orientá la pertractarile comisionali tienende cu ocasiunea localisarei si pregatirea operatelor cartii funduari. —

Comitatulu Solnocului interioru 20 Febr. 1870.

Horia.

† **Blasiu** 16 Martiu. Mórtea éراسi secerá din miidloculu nostru una fintia pretiósá, unu talentu raru impreunatu cu zelu si activitate fara pregetu. Advocatulu

Georgiu Katona

nu mai este intre celi vii. Elu cadiu in etate abia de ani 29, victima unui morbu ofticosu, de care patimea acum de unu anu, si lasá in doliu aduncu pre soci'a sa, dn'a Eufemi'a n. Maniu, cu carea se casatorise de 1½ anu, si una copilitia abia de 6 luni, pe d. consil. c. r. de fin. in pens. Petru cu consórt'a Francisc'a Manu cá socrii, Veronic'a si Flórea n. Katona cá sorori.

Inmormentarea s'a templatu érá dupa amédi, su solenitate cuvenita. De si timpulu érá ploiosu si tin'a fórté mare, totusi intregu Blasiulu dede onórea din urma barbatului, ce in timpu scurtu sciú se castige pretiurea tuturoru. Rssmii dd. capitulari plenira functiunile sacre, era d. prof. N. Solomonu tienú cuventare,

Pauseze in pace!

Rodn'a vechia 1870.

In 12 Februaru comun'a nóstra opidana Rodn'a vechia fú cercetata de d. inspectoru Friedr. Schmid dela banc'a de asecuratiune reciproca „Transilvani'a", care atatu in interesulu publiculu acestui tienutu, catu si pentru prosperarea si inaintarea bancei „Transilvani'a" a infintiati in comun'a nóstra opidana una agentura, numindu de agentu pe d. magistru postalu si jude opidanu Florianu Domide.

E unu ce imbucuratoriu pentru locuitori, ca li s'a facutu inlesnirea, de a poté participa de folósele acestui institutu patrioticu, si credemu, ca nu voru amana a se provedé cu asecuratiunile deschise pana acum de acésta banca. —

Cuventarea fericitului Ioane Cucu in caus'a teatrului romanu,

tienuta in siedinti'a dela 11 Februaru a camerei deputatiloru.

Onor. camera! Strigari: recede!) Mi veti permite cá, inainte de a vorbi in meritulu cestiunei (fondulu teatrului romanu), se respundu la unele obserbatiuni facute de dnii deputati, cari vorbira inaintea mea. Eu purcedu, inainte de tóte, din principiulu, cá tóte reformele se remane intre marginile legeri, conformanduse legiloru positive. In cestiunea acésta me provocu mai alesu la impregiurarea, ca in stadiulu ultimu alu dietei trecute, s'a facutu una lege relativa la nationalitate; intieptiunea camerei a creatu-o, ca-ci érá convinsa despre necesitatea,

ecuitatea si justeti'a ei. Asia dara, de cumva unuia séu altuia dintre deputatii nationali i se da oca-siune se pretinda, nu precum dise dlu deputatu Jankovics, cá se se id dela una alta nationalitate aceea ce ea posiede, ci cá si nationalitatea lui se aiba asemenea drepturi basate pre dreptate si ecuitate; acésta, asia credu, ca tocmai corespunde legeri facute de onor. camera pentru egal'a indreptatire a nationalitatiloru. Dreptu-ce eu, cu tóte, ca n'amu intielesu bine, nu credu, cá onor. condeputatu si amicu alu meu, Iosifu Hodosiu se fia vorbitu pentru ide'a, cá se nu se voteze subventiunea ceruta pentru teatrulu nationalu (maghiaru).

Nu potu presupune despre cineva cá, locuindu in Ungari'a, se póta denegá ajutorarea óre-carei nationalitati din Ungari'a pre terenulu culturai si alu artiloru; mai alesu pentru ca ar' fi lucru fórté intorsu, déca diet'a presenta a Ungariei ar' face acésta atunci, candu se proiectéza, totu aici, mii pentru pensionarea organeloru guvernului cadiutu, cari au conlucratu la oprimerea constitutiunei si desvoltarei libere; e lucru de miratu, ca se da unu din acele organe mai multu decatu se da tuturoru artistoru imbetraniti pre campulu artiloru, pentru cari s'a preliminaru 8000 fl. (Aprobare in stang'a estrema.) Este cu nepotintia a presupune despre ori-care deputatu, carele stá pré nivoulu culturai epoeci nóstre, ca se denege ajutorarea vreunui scopu filantropicu (aprobare in drépt'a).

Onor. ministru (de interne), pentru a face capetu polemisiunei, a dechiaratu, ca titlulu: „pentru teatrulu nationalu“, este una gresiéla, pentru ca subventiunea de sub acestu titlu se cere cá dotatiune pentru conservatoriulu de opera si musica. Nu voi se tragu la indoieála séu se combatu acésta afirmatiune a dlui ministru de interne; dar' eu -mi aducu bine aminte de urdirea teatrului nationalu si, cu tóte, ca sum numai unu sprijinitoriu neinsemnatu alu artei, urmarescu totudéun'a cu pietate institutiunile de cultura si -mi aducu aminte fórté chiaru, ca acésta subventiune s'a votatu si in alti ani pentru fondulu teatrului nationalu. Eu, de altmintre, n'amu vreuna esceptiune nici contra unuia dintre aceste title si, déca se va proiectá una suma si mai mare, voi votá si pentru aceea. E adeveratu, ca dintre statele culte ale continentulu, numai in Franci'a aflamu proiectati in bugetulu ministrului casei imperiale pentru fiacare anu cate 7,561.000 franci pentru ajutorarea teatreloru, beleartiloru si a monumenteloru istorice; déca cercamu inse in celelalte state culte ale Europei, subventiunarea teatreloru cá atare nu figuréza in bugetele de statu, ci ea se cuprinde parte in civilista, parte in bugetele cantonelor, precum se intempla acésta in Elveti'a (din stang'a: Asia e!).

Eu nu credu, onor. camera, cá misiunea civilisatória a monarchiei austro-maghiare, ce pare a fi consolidata degiá, se consiste in a impedecá desvoltarea culturai celorlalte nationalitati; ba eu credu, ca misiunea civilisatória a Ungariei in specialu consiste tocmai in a sprijini, pre terenulu culturai generale, nationalitatile remase indereptu fara vin'a lor. Marturisescu sinceru, onor. camera, ca eu, déca asiú fi maghiaru, asiú promové prin pripii mei bani desvoltarea popóreloru nemaghiare pre terenulu culturai. Pentruca, déca este adeveratu, ca panslavismulu si concentréza operatiunile langa Dunarea media, unde este situata si Ungari'a, atunci in contra tendintiloru panslavistice nu e altu remediulu mai eficace decatu cultur'a si libertatea generale a tuturoru popóreloru (aprobare). Poporulu cultu nu se va lipi nici odata de celu necultu, celu liberu, nu se va plecá sub jugulu sierbitutei; dar' sciú ecsemples, ca popóre subjugate au sangeratu cu miliónele in lupte pentru libertate (din stang'a: Asia e!).

Nu credu, ca vreun'a dintre diferitele nationalitati din imperiulu St. Stefanu se fia in respectulu averei séu alu numerulu atatu de potinte, in catu se póta absorbi pe celelalte si asia trebuie se traiésca la olalta (aprobare din stang'a). Nici ca avemu trebuintia de alta-ce decatu se inlaturamu ur'a si gialusi'a provenitória din tristele traditiuni ale trecutulu si, dandu locu increderei reciproce, se ne contopimu in respectulu culturai si alu politice internationale. — (Va urmá.)

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a camerei deputatiloru din 11 Martiu, dupa une curente, Szaploneczai interpeléza pe min. de invetiamentu in privinti'a unei scóle simltane dintr'o comuna in Maramuresiu, care cu cointelegere intre romani si israeliti s'a facutu dintr'una confesionala (comedia?! asia cei 30 din lege

potu se fia si ideni, cari fiindu gidariti se petitióneze pentru preferéza scóleloru sion in im-tane se devina si ei triumfatori la prefacerea scólei confesionala facia cu romanii?! Asia se trairi fratiloru din Maramuresiu, deslusitine casulu acestu. — R.) si face intrebarea, cum se potrivece schimbarea unui emisu datu la inspectorulu respectivu cu §-lu 26 din lege? Interpelarea se da ministrului.

Ordinea dilei: Se continua discusiunea asupra bugetulu min. pentru aপরera tieri, anumu punctulu 5, pensiuni cu unu preliminaru de 4000 fl. si se ceti propunerea de conclusu a lui Ivánka-Várady, pentruca se se ajutoreze honvedii dela 48, veduvele si orfanii lor.

Fr. Domahidi, apelandu la simtiulu nationalu alu casei, recomanda primirea propunerei acesteia si din punctulu de pietate alu tuturoru partiteloru, pentruca numai luptei ce au luptatu-o honvedii in 48 are a se multiamí, ca s'au pututu aduná ér' in diet'a tieri, unde se afla astadi.

Gajzágo e in contra, pentruca s'ar inmultí sarcinele contributiunei si s'ar redeseptá si reinfocá patimele, care provocara in 48 lupt'a nationalitatiloru. Promisiunea legislatiunei din 48 nu poté legá pe diet'a de acum (mari turburari din partea stanga). Oratorele dice, ca si elu e pentru ajutorarea honvediloru, inse acésta se se faca pe cale privata si se se tréca la ordinea dilei, din acelesi temeuri, cá si in 1867.

Paulu Nyári dice, ca natiunea si-a pusu onórea si trebuie se si o mantúésca, implinindu promisiunea, pentruca numai sacrificatoru din 48 se poté multiamí, ca maghiarii se afla in dieta.

Min. primariu conte Iuliu Andrassy in-frunta pe Nyári, ca a luat din vocabulariulu stangei cuventulu, din care a pornitu, dupa cum luá stang'a cuvintele: venditiória de patria, constitutiune venduta si autonómia Ungariei pusa pe copca. Acestu vocabulariu in favórea intrunirei partiteloru ar' trebui se nu se usese nici odata. Gajzágo a disu tóte cele de disu in punctulu acesta. Diet'a din 67 stá inaintea imposibilitatiloru politice, care in parte si astadi se mai afla sustandu. Premiulu Mai. Sale de atuncia se facuse fapta, dar' apoi de atuncia s'au si pensionatu multi luptatori din 48 (!).

Preste acésta ecsecutat'a lege de aপরera tieri ne a datu oca-siune a asiediá pe cei mai multi oficiiri de honvedii din 48 in fruntea honvedismulu de acum. Déca natiunea ar' sprijini pe honvedii, atunci se espune imputarei, ca de ce nu ajuta si pe cei, cari s'au luptatu in contra Ungariei; prin urmare, cá se scapamu de confusiunea acésta, se alergamu la pietatea natiunei, la simtiulu de sacrificiu si invitandu la subscriptiune pune o cóla pe més'a camerei, in care elu deschide subscrierea in favórea honvediloru cu 10.000 fl. (aplause indelungate si scomotóse). Natiunea pe calea acésta va ajutat, inse numai pe cei in adeveru lipsiti.

Zsedényi recapituléza, cum in 21 Iuniu 1867 s'a trecutú éra la ordinea dilei si totu cu libera sprijinire. 3 ani au trecutú de atunci si éراسi se reinnoiesce, cu tóte, ca pe cale privata se contribue si la casa de invalidi pentru honvedii. Provóca pe cei nemultiumiti se faca o revista retrospectiva in anim'a lor la istori'a tieri ungu-resci, care fú silita mai de multe ori a apucá arm'a pentru aপরera drepturiloru sale si totudéun'a aপরera ei aflau singur'a remunerare in sustienerea constitutiunei. Dusmanii cá favoriti curtii de Vien'a fura premiati cu bunuri si bani din erariulu statulu ungurescu si nici odata n'a esitu din miidloculu poporulu Ungariei o pretensiune de felulu celei de astadi si in fine votéza pentru trecerea la ordinea dilei.

Br. Lud. Simonyi imputa ministrului si lui Gajzágo, ca au facutu din caus'a acésta o cestiune de nationalitate. Nu trebuie se se faca deosebire, ci fara deosebire de limba se se ajutore veduvele si orfanii acelora, carora lupt'a libertatii le a adusu mórte; si se id parte camer'a la capitalulu acestu politicu, care se imputa stangei, ca vrea se faca; votéza pentru propunerea lui Ivánka.

Bano sprijinesce pe Gajzágo; conte Paulu Eszterházy, cá honvedu travestitu in surtucu (sucmanu) civilu, referéza, ca comitatulu lui, alu Veszprémului, cu insufletire facuse in 1861 unu comitetu, care adunase pentru honvedii ajutoria, cari astadi — numai intr'unu singuru comitatu — se afla la 52.000 fl. si -si tiene de detória spre onórea comitatulu a face acesta cunoscutu.

(Sciunu, ca incependu dela 1865 in tóta Ungari'a si Transilvani'a, ma si in fost'a Voivodina si in comitatele Croatiei la respectivi partit'a deákiana verita la carma a storsu pretutindenea, chiaru si din sudórea romanului, dór' si din cuthiele satelor pure

pre romanu se se intarésca in credinti'a venitoriului si a imortalitatii numelui seu — suntu pasii cei maretii ai junimei academice din Vien'a si Clusiu.

Apelulu comitetului de intrunire a academiciilor din tota Romanimea la tierin'a lui Stefanu celu mare este o idea sublima, ddieésca. Cine nu va salutá cu entusiasmu si veneratiune prim'a hora de intrunire romanésca pre mormentulu lui Stefanu, si inca alu acelor romanii vengiosi, pre a caroru umere diace venitoriulu romanismului! — Séu cine nu va imbraciosiá cu caldura si iubire romanésca maréti'a idea, nobilulu proiectu alu academiciilor din Clusiu si ceilalti, ce au curagiu si fortitudine de a face astfelu de pasi pentru infintiarea unei academii de drepturi romana? A mai espune necesitatea unei asemenea academii e superfluu, e destulu de simtita pentru totu romanulu! Cea ce este sórele cu incalditórele sale radia pentru o di de primavéra, aceea este o academia de drepturi pentru regenerarea Romanimei din Dacia traiana, la ale carei radia singuru -si voru poté desamortí arteriele vitali, si voru incepe a infiori, a inaintá cu pasi gigantici. Bunu auguru pentru romanismu, candu speranti'a venitoriului romanu e atatu de intreprindietória, atatu de energica si zelósca pentru triumfulu causei sale sante!

Se mai amintescu in urma de conclusulu inteligentiei romane din tota Transilvani'a adusu in Turd'a, de a se pune in contielegere cu tóte natiunile nemultumite din Austri'a si a procede uniformu intru combaterea sistemii de astadi; care concludu aflá unu echo placutu si pe aici si in intréga diuaristica federalistica, aplanse simpatetice dela tóte popórele nemultumite si suferinde, numai domniloru dela potere le suná reu la ureche, dar' pentru acea nu voru se pérda curagiulu si audaci'a de a domni cum le place lor. „*Tagess-Presse*“ din Vien'a reproduce telegram'a de susu, incepú a-si bate jocu cá de unu ce copilarescu „Au mai facutu multe conclusiuni inteligenti'a romana fara cá se fi moritu monarchi'a nóstra pentru acea“, dice numi'a fóia. Nu jupanésca coconitia! Romanii nu vreu se omóra Austri'a, ci se o salveze, cea ce au documentatu-o de destule ori. Voi fortiați perirea Austriei. Romanii au probatu mai multa credintia si lealitate facia cu monarchia si domnitoriulu ei, chiaru si decatu voi mari Deutch-Oesterreicher.

Pre candu tronulu erá amenintiatu chiaru si de voi (48), romanii transilvaneni au fostu o santinela a monarchiei. Sangele aloru 40.000 romanii prestá destula argumentatiune. Sunteti imbuibati in domnire, dar' aducetive a minte impreuna cu fratii vostrii de cruce din Pest'a, ca „ap'a trece, petrele remanu.“ **Publiu.**

Cronica esterna.

ROMANI'A. Siedinti'a din 28 Februaru a camerei deputatiloru Romaniei se ocupá totu cu bugetulu armatei, priminduse 4 capitule fara multa modificare.

La capitululu 5 comisiunea propuse a se concediá 8 batalióne de infanteria de totu felulu cu unu batalionu de geniu.

Blaremburg propune unu emendamentu a se reduce 626.625 lei, fara cá se se desorganizeze corpurile de armata ecsistente, dicundu, ca regimentulu alu 2-lea de cavaleria inca trebuie mantienutu, batalionulu de geniu asemenea, pentrucu geniulu e capulu armatei, dar' spre a nu se incarcá bugetulu, se nu se infintieze cele 4 baterie si o compania de pontonieri, ce erau a se infintiá, unu escadronu de trenu, unu instructore etc. si face unu emendamentu in acestu intielesu. Dupa vr'o trei incidentie reportorele comisiunei gen. I. Florescu combate emendamentulu lui Blaremburg din mai multe puncturi si sta pentru reducerea armatei.

D. min. de resbelu apara emendamentulu lui Blaremburg si róga pe camera se lu primésca; suprimarea musiceloru propusa de Vacarescu o respinge, dicundu, ca ea e unu midiulocu, prin care se destépta simtiementulu belicosu; rectificá cele dise de domnulu Florescu; si lu combate apoi aratandu, ca regimentele ecsistente au tóte cadrele lor regulate si suntu complete, ér' nu desorganisate, cum dise d. Florescu.

Armat'a va avé inca de intempinatulu multe dificultati, din caus'a terminulu de trei ani numai, ce este ficsatu pentru servitiulu soldatulu. D. mi-

nistru recunósce folosulu acestei dispositiuni, care este, ca romanii se voru deprinde mai curendu la arme, trecundu toti prin armata inse pana ce recrutulu, mai inainte de a veni in armata, nu va dobendi óre care instructiune, care se lu inlesnésca in scól'a soldatulu, acestu terminu este pré scurtu si de aceea dsa a si propusu lungirea terminulu.

Corpurile create in 1868 nu s'au creatu in 24 de óre, cum a disu d. Florescu, ci mai antaiu s'a inceputu prin luarea unei a trei'a parte din corpurile ecsistente si apoi s'au completatu in timpu de unu anu si astfelu nu s'au desorganisatu nici corpurile ecsistente, si s'au creatu si organisatu si altele nóue.

D. ministru mantiene pastrarea regimentulu alu treile de cavalerie, ca-ci elu este complectu, nu desorganisatu, cum a disu d. Florescu; si n'are cineva decatu se ecsamine positiunea geografica a tierii nóstre, pentru a se convinge c'avemu cea mai mare necesitate de cavaleria.

D. ministru cere si mantienerea batalionulu alu doile de geniu, ca-ci insusi d. reportatore Florescu a aratatu importantia geniului militariu si, fiinduca avemu deja unu alu doile batalionu, — despre care d. Florescu pretinde pe nedreptu, ca nu ecsiste in realitate, — trebuie se lu pastramu.

Asemene si in privinti'a suprimerei a trei batalióne de venatori, ceruta de d. Florescu, d. min. dice, ca ele suntu deja bine organisate si fórté necesarie. Nu numai calitatea armei creaza corpulu venatoriloru, cum a disu d. Florescu, ci mai cu séma ecsercitiulu si dibaci'a individuale a fiacarui soldatu: suntu positiuni, cari potu fi aparate numai de venatori si, suprimendu de odata trei batalióne, armata romana va remané mai cu deseversire lipsita de venatori, atatu de necesari in multe casuri. In privinti'a argumentulu ce a datu d. Florescu, ca bataliónele de venatori fiindu imprastiate, nu se potu intrebuintiá pe unde este nevoie, si de aceea trebuiescu desfiintiate, d. ministru dice, ca acestu argumentu vine tocmai in sprijinulu opiniunei sale de a nu desfiintiá venatorii, ca-ci cu catu voru fi mai multi cu atatu se voru puté intrebuintiá, pe unde voru fi necesari.

Urmandu a combate cu multa luciditate tóte argumentele dlui Florescu, d. min. aréta, ca nu este esactu ceea ce a disu dlui, ca nu ecsistu casarme si ca moru fórté multi soldati din acésta cauza. S'a facutu mari progrese si in privinti'a localuriloru pentru ostire, si proba, ca d. Florescu n'are tocmai dreptate, este ca nu gasesce altu nimic in acésta privintia, decatu totu stafiá dela Ploiesci.

Este cu neputintia, dice d. min., a se intrebuintiá pentru organisarea militieloru toti oficiii corpuriloru, pe ca i d. Florescu propune a le desfiintiá, si ori catu s'ar completá tóte comandamentele din tota tier'a pentru militie, totu inca ar' remané pe pavea 190 de oficii, pentru cari camer'a va trebui se voteze unu bugetu specialu pentru sold'a de neactivitate. Ori cum dar', lucrarea comisiunei nu va aduce nici o economia reale si nu va face decatu se desorganizeze. Terminandu, d. ministru de resbelu spune, ca, déca camer'a va primi lucrarea comisiunei, dsa nu intielege a puté merge cu dens'a, si atunci neaparatu va fi chiamatu a'lu inlocui unu membru din maiortate, care va votá acea lucrare. Róga pe camera se nu considere de locu acésta declaratiune cá unu midiulocu de presiune, ci cá espresiunea francei si lealei sale credintie, ca nu póte administrá c'unu asemenea bugetu.

(Va urmá.)

Situatiunea politica interna, ma si cea esterna nu s'a schimbatu intru nemica; pe suptu mana reactiunea catra absolutismu lucra mereu. — In Rom'a se face pentru infabilitate totu pasulu, inse suveranii cu totii suntu intielesi in principiu, cu tóte, ca se cam prefacu. — Si loru le mai place absolutismulu, care e gémenu cu infabilitatea. Pap'a cá premergatoriulu suveraniloru rumpe ghiaci'a, elu nu lucra singuru. —

Mai nou. Stang'a dietei din Pest'a vre a pacali pe reprezentantii nationali, cum i au pacalitu si drépt'a, ca vreu se se intieléga pentru o alta lege de nationalitate. Fara limb'a istorica neutra nationalitatile voru remané pecalite, indatace voru recunósce limbei maghiare numai catu e negru sub unghie vreo prerogativa; inse cu neutra cá ofi-

ciala si legislativa potu scapa de pericolulu maghiarisarei. —

— „Column'a lui Traianu“, care esi cá fenicea din cenusi'a repausatulu „Traianu“, diuariu intocma cá „Traianu“, redactatu totu de D. Hajdeu ese la lumina intocma si cu acelesi principia si parole.

Varietati.

— Diurnalulu „*Tromp. Carp.*“ in Nr. seu de Joi, 26 Febr. dice, ca eumparandu greutatea moneteloru noue nationale de auru si argintu, batute in otelulu nostru monetariu, cu celelalte monete straine de aceeași valóre nationala, i s'au parutu, ca compositiunea metalica n'ar pré fi tocmai — tocmai in aceleasi conditiuni.

Ministeriulu vine a dá desmintirea cea mai formala asertiuniloru diurnalulu „*Trompet'a*“, asertiuni, cari tindu a discreditá, prin insinuatiuni lipsite de orice basa, moneta nóstra nationala, si se grabesce a informá pe publicu, ca rondoalele din care s'a batutu aceste monete suntu fabricate in otelulu imperialu de moneta dela Strassburg, in conditiuni identice despre titlu si greutate cu monetele franceze de auru si argintu de asemenea valóre. Guvernulu posedá chiaru prescriptele-verbale originale ale acestui stabilimentu, iscalite de directorulu fabricatiunei, controlorulu schimbulu si comisariulu imperialu de monete, cari atesta, ca tóte conditiunile cerute pentru monetele imperiului francezu, s'a observatu la confectionarea acestoru rondoale, atatu a celoru de auru, catu si a celoru de argintu. — „*Mon.*“

— „ALBIN'A PINDULUI“, redactoru Grigorie H. Grandea. Ese de dóua ori pe luna. — Pretiulu pe unu anu este 20 lei noi pentru Bucuresci, 22 lei noi pentru judecie si 12 fiorini strainatate. Abonamentele nu se primescu pe mai pucinu de unu anu. — Biroulu redactiei si administratiei este in Bucuresci. Pasagiulu Romanu, scara 1, Nr. 8. —

Nr. 41.

3—3

Edictu.

Prin care Ev'a Surdu gr. or. din Gusteriti'a, maritata dupa Ioane Gizeseanu din Nouisasescu, gr. cat., scaunulu Sibiului, cu necredintia de 4 ani si-au parasitu pre legitimulu seu barbatu se provóca a se infaciosiá inaintea acestui scaunu protopopescu, cá foru de I-a instantia matrimonialu, intr'unu anu si una di dela publicarea acestuia, altmintrelea si fara de dens'a se voru efectuf cele prescise prin lege si canóne.

Cichindealu 14/26 Febr. 1870.

Demetriu Aaronu m/p., adm. prot. si presiedinte la forulu de I-a instantia matrimonialu.

Se recomanda

Tinctur'a stomachica universalá

a dlui **Dr. in med. Koch**, cá celu mai bunu medicamentu (leacu) de casa **intre tóte elisirele de stomacu** ce se vendu, pentru ca prin barbati de sciintia s'au adeveritu, ca vindeca tóte bólele stomaculu, anume ingretiosiarea si ingreunarea stomaculu, ceea ce urméza mai alesu dupa mancarea bucateloru grea de mistritu.

Depositulu de flacone originale, cate cu 60 cr. unulu se afla de vendiare la **d. I. B. Popoviciu**, comerciante in Brasiovu. 1

CURSURILE

la bursa in 22 Mart. 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 85	cr. v. a.
Augsburg	—	—	121 „ 20	„ „
London	—	—	123 „ 95	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	61 „ 50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	71 „ 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	79 „ —	„ „
„ „ temesiane	—	—	77 „ 50	„ „
„ „ transilvane	—	—	75 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	83 „ 50	„ „
Actiile bancului	—	—	724 „ —	„ „
„ creditulu	—	—	288 „ 50	„ „

Redactoru respundietoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.